

Asbóth Balázs

Háromvirágok

- hamuhodók -

Az Anya

Telve volt virágokkal. A nő nem hitte el, hiába pompázott előtte megannyi porzóját kereső bibe, színesen magamutogató szírom s szépségük árnyékában szégyenlősködő csészelevél. Csak tátozott a presszó küszöbén állva, hűledezve harapta a terjengő virágillatot, mely a nyitott ajtón beszivárgott, s édeskés karneváli hangulatot vegyített a barna dohányfüsttel telefüjt alkoholgőzbe.

Augusztus 20-a volt, az államalapítás ünnepe, melyet Debrecenben minden évben a virágkarnevállal ünnepeltek. Ilyenkor a Nagyállomástól a Nagyerdei Stadionig, követve a villamos vonalát, mutatványosok vonultak végig a városon. A tömeg kétoldalt közrefogta őket, mintegy nyelöcsövet alkotott, melyen a zsonglőrök, tűznyelők, zászlódobálók, táncosok és táncoltatók színes süteményekként csúsztak lefelé, hogy végül elnyelje őket a stadion gyomra. Köztük görögtek nehézkesen, de büszkén a virágkocsik, azok a feldíszített, téglatest alakú motorizált monstrumok, melyeken a csupa növény alkotások voltak láthatók – virágkelyhekből, gyökerekből és indákból, importliánokból és helyi zsúrlókból megépítve. A nő a kocsma küszöbén – felocsúdva első boldog döbbenetéből – tapsikolni kezdett, s perdült egyet a tengelye körül, úgy, hogy haja, mely kisleányosan két csurkába volt kötve, ráfeküdt a beáramló viráglég kanyarulataira. Nem azért volt ily repeső, mert a karnevál különlegessége nyugtázta le, debreceniként láthatta már sokszor; s nem is annak örült, hogy a presszó, az Ibolya Söröző, melynek pultosa volt, az eseménynek köszönhetően csaknem zsúfolásig telt, hanem az volt gyermeki gyönyörének tárgya, hogy a küszöbről viszontlátta magát mint egy virágkocsi szirmokból megformált nőalakja, s a virágok borította járművet az a férfi vezette, aki minden követ megmozgatott, hogy elgördítse az akadályokat kettejük közül.

A kocsi oldalán a felirat az Ibolya Sörözőt hirdette. Tetején három figurát szobrászkodtak ki a virágmézes kezek, melyekből kettő a törzsvendégek közül került ki. A Költő alakja egy széken állva szónokolt, két kezét az ég felé emelte, az egyikben cigaretta égett, aminek a füstjét a pitypang összetapasztott repülőszőrös magjából alkották. Sőt, az egész virágember gyermekláncfűből készült: ruhája pongyolapitypangként volt slendriánul rávetve; a hasadt, kacúros levelek a fejét koszorúként fonták körbe, s kissé nyomhatták, mert a zöld szár, mely a koponyát alkotta, itt-ott széthasadt, s akár az ihlet, kifolyt a belső, tejszerű nedv. A másik vendég előtte feküdt az asztalra borulva, persze nem tiszteletből vagy hódolatból, hanem mert feltehetőleg muszáj volt neki a fejét a háncsokból összekötözött, kissé girbegurba asztallapon pihentetnie, a szomszédjában egy kék, mávos kalppaggal. Így alkották meg teremtői a Kapitányt, az Ibolyába naponta megtérő, hajdanvolt nagy vándort.

A virágkocsi első részében állt a pult, s a pult mögött szélesen mosolyogva csapolta a sört, pontosabban a sárga rózsza Kőbányai- avagy Borsodi-szín szirmai a nő. Megformázták két begumizott tincsét, csinos derekát s kebleit is, mely félgömbök talán dúsabbak és feszesebbek lettek, mint a valóságban. Tetszett magának, s az is mosolyra fakasztotta, hogy az udvarlója pont úgy helyezte el a kocsin az ő figuráját, hogyha felnézett a virágok közé süllyesztett vezetőülésből, akkor pont belátott a lila nefelejcekből és harangvirágokból rétegzett szoknya alá. Amikor a kocsi az Ibolya Söröző előtt haladt el, a férfi a tenyeréből fújt egy csókot a viráglánynak, majd a küszöbön álló igazinak. Az egyikük oly piros lett, akár egy szegfű, s akár a hajnal, amikor munkából haza indulva felcipelte magához az addig türelmesen iszogató férfit, s kinyílt neki.

A férfi és a nő összeérése nem indult olyan egyszerűen, szervesen. A nőt mint dekoratív pultost naponta környékezték meg férfiak, évődtek vele, csókot követeltek a párforintos borralaló fejében, s amelyik e vélt jussát túl hevesen kívánta, az megkapta – a maga pofonját.

A férfi első hódítási kísérlete finomabban végződött, ám szintén kudarccal. A munkája szépségeiről mesélt a nőnek, arról, hogy milyen csodás mozdonyvezetőnek lenni, az ember csak úgy suhan a pályán, mely, igaz, adott, de mégis a szabadságérzet megvan, s ha akarja, legközelebb őt is elviszi, a napokban úgymint ártterrel pár tartálykocsinyi olajat Szolnokig. Ecsetelte azt is, hogy a menetszél megrészegíti az embert, de nem úgy, ő max egy sört iszik vagy egy fröccsöt a mozdonyos napokon, hanem simán, az olyan kellemes, mámoros érzés, mint itt a bárszéken, a kisasszonnyal. Mondta, s saját gondolatainak tetszetősségétől vágyakozóvá revülve a pult fölé hajolt, s behunyt szemmel, csókot váróan csücsörítette a száját. A pultos nő felkapott egy szívószálat, a körré formálódott ajkak közé dugta, s belefújt a másik oldalán, mondván, íme, a menetszél.

A nő incselkedve ugyan, de igyekezett kikerülni a férfi szerelmét. Ha virágot kapott tőle, belerakta egy műanyag boroskancsóba, s kitétte a sörözőben egy olyan asztalhoz, ahol öreg fickók ültek, körülöttük az áporodott, többnapos mosdatlanság orrpiszkáló erejével. Ha kérdezte tőle, hogy mi a kedvenc itala, választott egy tetszőleges Berentzent, majd amikor a férfi kifizette, közölte vele, hogy sajnós kocsival van, noha jogosítványa sem volt. Ha cigarettával kínálta, mindig pont a múlt héten szokott le, ha egy kis almás rétest hozott az anyukája által sült szabolcsiból, akkor sajnós fogyókúrán volt. Egyszer a férfi, amikor a nőt meglátta a Nagyszállomáson, a hangos beszélőn – ha már jó ismerős volt a kezelő – bemondatta a nevét, s hogy melyik vágányon várja két papírpohárnyi gőzölgő kávéval, a hölgy azonban később arra hivatkozott, hogy épp zenét hallgatott, s bár beszűrődtek a mávos szignálok és a késések miatti szabadkozások, de pusztán háttérzajként nem figyelt rájuk, úgymint nagyon bocs.

A nő meglepetésére a férfi nem adta fel. Mindenhol feltűnt, mintegy a semmiből véletlen odacsöppenne: mögötte termett a sorban a Gara cukrászda előtti pultnál, s némi fagyalattal kapcsolatos intelemre vágyott; a drogériában tőle másfél méterre elmélyülten böngészte a betéteket; a moziban egy sorral mögötte ült, s a vetített vígjáték közben néha a széke alá kacagta a popcorn; s a Piac utcai korzón is összefutottak a kürtőskalácsosnál, rejtélyes módon mindketten egy fahéjas-kókuszos tekerceset szorongatva. Egyszer meg is tréfálta a férfit. Amikor észrevette, hogy a nyomában van, besétált a színházba, ahol épp egy hosszúnak és unalmasnak ígérkező opera ment, s úgy tett, mintha jegyet venne.

Számítása bejött, pár nappal később, az Ibolya Söröző pultja mögött állva kajánul faggathatta a férfit, hogy milyennek találta az olaszul elzengett áriákat.

Dacára annak, hogy a nő az elutasítás kacér idoljává vált, belül nem maradt közömbös, bár egy ideig tagadta, saját érzelmi elmozdulásának tényét is elutasítva, később, visszatekintve úgy írta le a férfinak ezt az időszakot, hogy minden kimondott nemmel egyre közelebb került hozzá, mígnem virágkocsin gördült be a szívébe.

S a méhébe is.

Lili, a pultos nő boldog várakozással hagyta hátra haviját – immár másodjára. Egyik nap úgy döntött, hogy nem megy be az Ibolya Sörözőbe dolgozni, inkább az ultrahangra buszozik el, hogy meggyőződjön a majdan érkező létéről, s már e ténnyel állhasson Bence elé, aki most valahol mozdonyát a sínen tartva tehervagonok sokaságát húzta, vontá maga után.

Lili evett egy szelet kenyeret, majd elővett egy apró, desszertes tányért, arra gondolván, hogy most már kettő helyett eszik, s befalatozott róla egy krémet. Aztán készülődni kezdett, megnézte tükörképét a fürdőben, meghúzta két copfját, bevetette az ágyat, s táskájából kivette azt az esernyőt, amit tegnap vásárolt Bencének. Hazafelé ki is kellett próbálnia, mert az áprilisi délután végén, akár egy napsütéses felvonás lezárásaként, legördült az esőfüggöny.

Az ernyőt az ajtó mellé támasztotta, bízva az ablakon beszökő napsugarakban, s felülve egy csuklós busz tekerős járműtestére, elbuszozott az ultrahangra.

Az Atya

A férfi huszonnégy éve nem volt Debrecenben. Igaz, most is csak egy éjszakát fog eltölteni a vasutas szállón, s azt még nem döntötte el, hogy a városba kísétál-e. Pedig régen, fiatalon a mindennapjait körülfütyülte a zabolátlan debreceni szél, ami inkább kellemetlen volt, mint simogató. Hányszor hallotta a Nagytemplom harangjának – melyet avított mozdonyok és vagonok olvasztott fémtestéből öntöttek – utcákat telezengő kondulását! Hányszor volt fültanúja az apró roppanásoknak, melyek akkor hangzottak erre-arra, ha egy-egy debreceni polgár dacosan felszegte a fejét!

Felhabzó emlékei az Ibolya Sörözőhöz kanyarodtak minduntalan. Sok sört, fröccsöt megivott ott, miközben sajnálta a Kapitányt, egy bolond alkoholistát, aki anno a MÁV-nál dolgozott. Mivel a férfi mozdonyvezetőként haladt nap mint nap vagonkaravánok élén, szakmai szolidaritásból meghallgatta az öreg habókos csekély valóságmaggal rendelkező történeteit. A Kapitány vasutas egyenruhát hordott, soha nem láttak rajta mást, ha úgy tetszik, mindig szolgálatban volt, csak már nem a sínek sorsszabó sorait, hanem a borszóda vegyíték árának alakulását követte. Elbeszélései szerint vezetett olyan mozdonyt '56-ban, amit megtámadtak a szovjetek, de ők egy társával megvédték azt; ugrott már rá hídról alatta elsuhanó vagonra (ami hol 95-tel, hol 120-szal ment); s látott már olajtartályt felrobbanni – amibe egy amerikai dobott bele egy égő cigarettát, majd elszaladt – a biatorbágyi vasútállomáson.

A férfi az Ibolya fura szerzetei közül a Költővel is ivott párszor, aki előfordult, hogy szórakoztató társaságnak bizonyult. Vagy bizarrnak. De úgy is mondhatjuk, hogy a szórakoztatás-meghökkenés és a bizarrság határzónájában mozgott hol erre, hol arra téve

egy lépést. A férfi emlékezett arra a művészinak szánt akciójára, hogy a Költő felírta egy kartonra: „Tévedni emberi dolog vagy isteni hanyagság?”, majd az egyik asztal melletti székre támasztotta a lapot, s az asztalra kitett két poharat, az egyikben saját vizelete, a másikban fehér bor volt. Ez kezdetben elég bizarrnak festett, de aztán szórakozatóvá vált, mikor egy már-már sárgás szakállú alkoholista megitta mindkettőt, s váltig bizonygatta, hogy az állítólagos húgy – szerinte tokaji, minimum 3 puttony – finomabb volt.

A Költő, mikor szerelmi kínja akadt, igyekezett segíteni neki – mint kiderült a maga esetlen, a levegőben is satnyán repülő albatrosz módján. A férfi az Ibolya pultosába, Lilibe volt szerelmes, s a Költő adott neki egy saját verset, hogy ezzel hódítsa meg, ha ezt elszavalja neki, a siker garantált. A férfi a fröccstől bódultan a pultos hölgy elé állt, s mámorosan elmárgált hangképzéssel, de szerelmesen szavalta el a sorokat. A lány kinevette, megsimogatta a fejét, s azt mondta, hogy az ő előadásában egy fokkal jobb, mint a Költőjében, de őt sem kecsegtetheti semmilyen reménnyel.

Mennyire hosszan küzdött Liliért! S mégse egymás mellett fonnyadtak el, egyre ráncosodva, de boldogan, inkább egy gyors mozdulattal kigyomlálódtak. A virágkocsis hódítás után egy év sem jutott nekik. Mennie kellett, leszállnia e vonatról, mert úgy érezte, nincs uralma a váltók felett, nem tudja a nőt örökké saját sínpályáján tartani. Attól fogva, hogy megszerezte, betegesen féltékeny lett az Ibolya Söröző vendégeire, akik nem röstelltek bókolni neki, dévaj poénokat elsűtni rendelés közben, s olyan is akadt, aki az ő pár hónappal ezelőtti lábnyomába próbált taposni, erőst udvarolva Lilinek. Egyik este a férfinak Szolnokra kellett menni az utolsó tehervonattal, s mivel ott is éjszakázott, csak másnap délelőtt tért haza. Első útja az Ibolya Sörözőbe vezetett, hogy meglátogassa délelőtt dolgozó kedvesét, de az nem volt ott, s sem a kolléganője, sem a főnöke nem tudott róla semmit. A férfi elsétált Lili lakására, ahová volt kulcsa, s belépett. Kezdeti aggodalma, hogy esetleg baja esett a nőnek egy pillanat alatt féltékeny haragba csapott át. A mosogatóban két használt tányért látott, egy nagyobbat és egy kisebbet. Sorra elevenedtek meg előtte az Ibolya vendégei, fiatalok és idősebbek, ahogy pajkosan és szájuk szélét nyalva falatoznak, nyilván a nagyobb tányérról. Egy pillanat alatt elhatározta, hogy távozik, az ajtót bezárja, s a kulcsot bedobja a postaládába, jelezve, hogy mindent tud. Kifelé menet a szeme megakadt az ajtó mellett álló idegen esernyőn, ami – ha eddig lett is volna benne némi kétely – gyanúját végképp igazolta. Bezárt, bedobott, s még aznap átjelentkezett Győrbe, a Bécs és Pozsony irányába induló ipari és mezőgazdasági szállítmányozás részleghez.

Ennek már huszonnégy éve. S most épp Debrecen felé robog a mátészalkai tehervonatot vezetve. A mozdony ablaka nyitva volt, az esti időpont miatt a menetszél csípősen csapott be az ablakon, a férfi mégsem csukta be a nyílászárót. Bence továbbra is a múlton merengett, egészen addig, míg meg nem látott egy embert a sínen, pontosan azon a sínpáron, ahol mozdonyával haladt. Bár esteledett, mégis jól látszott az alak, mert csak a kéz-, a lábfejet és az arcot szabadon hagyó foszforeszkáló ruhát viselt. Pont úgy nézett ki a szürkületben, akár egy mozdulatlan, eltévedt angyal.

A Fiú

A fiú a virágkarnevált nézte a Péterfia utcai tribün mellett állva. Már túl voltak az első két virágkocsin, amik mindig ugyanazok: az elsőt a Szent Korona, az országalma és a

jogar virágmásai, a másodikon az Arsenalicum Lycium szíromverziója van megformázva. A fiú a virágkocsikra mindig úgy tekintett mint a népünnepegy osztópontjaira, hisz a tíz darab díszített járgány közel egyenlő arányban szelte darabokra a délelőtti népünnepegyt. Kocsit az olyan nagyobb szervezetek indítottak, mint a Magyar Posta, a DKV vagy a helyi érdekeltségű cégek, vállalatok, egyesületek. Vagy maguk a dolgozók, vagy bérelt díszítők alkották meg az adott szervezetre jellemző kocsit, pontosabban a nagy téglatesten utazó virágkölteményt, mely az egészen mozgalmas jelenetektől a csendéletekig bármily dinamikával megjelenhetett. Akadtak érdekes próbálkozások e többségében évről évre frissülő palettán. Az állatkert pár éve olyan járművet indított, melynek a hátán utazott két élő láma, akik egy darabig békésen legeltek, ám később gonoszul elkezdtek köpködni a tömeget. A Gyermeklánc Egyesület több tízezer pitypangból készítette el virágkocsiját, amit azonban már a Nagyállomáson megostromolt egy heves lökéssel a tréfás, parancsolhatatlan debreceni szél, s az ég által elfújtt röpködő magvak több tíz embert temettek maguk alá, akiket csak tűzoltói segítséggel lehetett kiszabadítani. A fiú mindezek igazában kétkedett, de azt se hitte, hogy az Ibolya Söröző, melyben már nemegyszer kortyolt áron és minőségen aluli szeszfőzeteket, is indított egyszer kocsit a debreceni virágkarneválon. A fiú a kocsiknál sokkalta jobban szerette a mutatványosokat. A zászlódobálók minden évben lenyűgözték, főleg azok, akik meggyűjtik fel-feldobott s aztán alászálló lobogójukat. A kuvaszon lovagló törpe növésű emberek inkább mulatságosak voltak, mint ámulatba ejtők. A Spanyolországból hívott torreadortrió műsorát ijesztő volta miatt tartotta csodálatosnak. A három férfiből kettő, a nagypapa és az apa, a tömeg két oldalán állva terelte a bikát a harmadik, a hétéves forma unoka felé. A fiatal gyermek mindig az utolsó pillanatban ugrott félre, s dobta rá a bikára a vörös, majd az állatot lenyugtató fehér, kamillás-ralmaszta gyökeres főzetben áztatott kendőt. A siker után a gyermek a tapsot begyűjtve meghajolt, majd az édesapja megsimogatta a fejét. A fiú sóváran nézte. Nemsokára megérkeztek a focilabdával zsonglörködők, dekázók, passzolgatók, emelgetők, fejelgetők, akik minden testrészükkel képesek voltak a börgolyót a levegőben tartani. Balázs elfordult.

Nem bírta nézni őket, a futballtól borsózott a hátán a bőr. Gyerekkorában az osztálytársai mindig csúfolták, mert botlábú volt. Ha mezőnyben játszott, nem tudta lekezelni a labdát, sem egy egyeneset belerúgni, s védőként csak az ellenfél bokáját találta el, de azt nagyon. Kapusként öngólokat szerzett, mellényült s nem mert a lövések elé állni. Az édesanyja azt mondta, hogy sajnós ő nem tudja tanítani, bárcsak volna apja.

Balázs annyit tudott az apjáról, hogy még születése előtt elhagyta az édesanyját, egyszer csak elment. Az anyja hiába kereste, sehol nem lelta. Nem is mesélt róla, csak Balázs gyermekkori naiv kérdéseit javította ki, azokat a misztikus magyarázatokat, melyekkel a csepp ember kitölti a hézagokat, megalkotva a maga egy méter tíz centi magasról szemlélt holisztikus világát. A fiú az egyik március 15-e környékén hallotta az óvodában a „Kossuth apánk” szókapcsolatot, s amikor a Kossuth téren, a Nagytemplom árnyékában sétáltak, s az anyja megmutatta neki a Kossuth-szobrot, megkérdezte, hogy azért nincsen-e apukája, mert ő volt, ő az, ez a bronz kolosszus. Az édesanyja megpirongatta, hogy jaj, dehogy, az ő apukája Kossuthnál sokkal szebb volt. Máskor az esti lefekvés előtt faggatta édesanyját, hogy a „Látod, elalszik anyuka”-sört szokták-e anyuka helyett apukával olvasni, ha valakinek van olyanja.

Balázs a délelőtti felvonulás végével haza ment. Este, a tűzijátékra már nem akart visszajönni. Ott mindenki felfelé nézett, s neki sosem volt kire. A tűzijáték végeztével a fiatalok szórakozni indulnak, s bár ő is sokszor megtette a debreceni ifjúság megszokott köreit, most valahogy nem érzett kedvet ahhoz, hogy megvirradjon az Ibolyában. Az anyja amúgy is mindig megróttta, ha arról számolt be, hogy ott járt, bár nem tudta, hogy őt mint huszonévest még mindig félti-e, avagy csak a hely szelleme zavarja, melynek légies teste olcsó dohány füstjéből és kommersz szeszgőzből áll, s elnyűtt, vékony, fakó pénztárcákból dörzsölök ki.

A belvárost mellőzve biciklire ült, s kikerekedett a temető irányába, majd azon is túl, egészen Apafáig, mely a Debrecen melletti első település ebben az irányban, szinte része a városnak. Lerakta a kerékpárt, s a töltés oldalában ülve nézte az elsuhanó vonatokat. A néha vörösre pingált mozdonyokról eszébe jutott a délelőtti torreador mutató, e gépek is olyan erőseknek és vadaknak tüntek, mint a bika. Késztetést érzett, hogy közelebb sétáljon a sínparhoz, érezni akarta a menetszelet, mely olyannak tetszett számára, akár a dühös állat fűjtatása. Kavarogtak benne az érzések, minden apró és nagyobb benső sérülését felszakadni érezte, s csillapítani csak úgy tudta őket, hogy láthatósági öltözetben kiállt a sínre, szétvetette a lábait, széttárta a kezeit, lehunyta a szemét, és mielőtt egy fűjtató bikaként felöklelte volna a mozdony, kiszellőztette a lelkét.

Telve volt virágokkal. A nő nem hitte el. Az ibolyák lilája a Nap felé nyújtózva lélegzett, hogy teleszívhassák magukat az alattuk nyugvó helyett.

Vázlat a kocsmai verekedéshez